Cruz

UVA.BHSC

Slg Crux

Lehr 14

Libro 17

UVA.BHSC

Cajon 1º Num.º 24

Estas constituciones fueron regaladas á este Colegio en veinte y cinco de Agosto de mil ochocientos diez y ocho, por el Illmo. Sor. Dn. Jose Colon del Consejo y Camara de S. M.

Nota: Estas Constituciones se le enviaron a S. Y. del Colegio, cuando se dio la orden pª su restablecimto. y las devolvio en el tpo. q.e se expresa arriba, haciendolas mandado poner de su cuenta el forro y portada q.e tienen

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

CONSTITUTIONES
ORIJINALES
MAIORIS
VALLISOLETANI
Collegii
SANCTÆ CRUCIS.

ANNO DOMINI

M. C.C.C.C. XC. IV.

UVA.BHSC

UVA.BHSC

ETRUS DE MENDOZA

Miseratione diuina tituli sancte Crucis In Iherusalem Sacro sancte Romane Romane ecclesie presbiter Cardinalis hispanie ac sancte Toletane ecclesie Archiepiscopus hispaniarum Primas & Regnorum Castelle Maior Cancelarius Episcopus Saguntinus. Abbas Collegialis ecclesie oppidi de Valladolid. Vniuersis Collegialibus Collegii sancte Crucis Valladolitani salutem. Cum luce clarius compertum habeamus nichil in Rebus humanis diuturnum esse aut diutius conseruari posse. hiis profecto quibus diuina ratio preest: que proculdubio sempiterna fore iudicamus libenter studemus. id tantum eternum & immortale futurum Censentes quod a diuina gratia sit profectum. obid que prompto animo Cogitationes & actiones nostras omnes in deum optimum

UVA.BHSC

Maximũ quo inceptis nr̃is aspiret, referimus. Cupientes
igitur terrena felici comertio in celestia comutare &
pro hujus vite breuitate monumentum aere perhenius
que nulla possit vetustate deleri nobis in eterna gl̃ia
collocare, sepenumero nobis cũ versati sumus qd, ~~quod~~
tanto benefactori p̃ beneficijs & honoribus quibus ab
eo in hoc seculo honestati sumus: Inter alia precipuũ
oblaturi essemus. Cumq; p̃ multa egregia occurrerent
deq; principatu inter se certarent, litterarum scienti/
am & studiũ bonarum artiũ: quo preclarius est nichil,
Ceteris ante possuimus. Nichil enĩ eque memorabile
aut deo gratiũ. Simillimũq; fore existimamus: qua
ipi sapientie, qui deus est, proprius accedere. Et in eo ipo ho
mines hominibus prestare. In quo homines ceteris ani/
malibus prestamus. Idcirco ad laudẽ & gl̃iam omnipo/
tentis dei & Beatissime eius virginis matris & comunem
omniũ vtilitatẽ & eorum precipue, qui licet ingenio politi,

UVA.BHSC

& bonarum artium studiosi sint, ob inopiam tamen etc-
nues facultates suis incumbere nequeunt: quando
haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat res
angusta domi. istud nostrum Collegium hoc est asilum
pauperum scolarium in ipso nobili oppido Valladoleti,
neppe dictam nostram ecclesiam collegialem ex solo e-
reximus & hedificauimus. Et sub inuocatione sac-
te Crucis qui titulus nostri Cardinalatus existit de-
corauimus. Quod cum iam pene absolutum Colegialibusque
& alijs ministris habitatum cernamus, non minus
illud ad perpetuam eius conseruationem diuinis &
humanis legibus & statutis muniendum putauimus
: quam hedifitijs redditibus libris et alijs hornamentis
et bonis ad uitam et sustentationem collegialium ibidem
degentium muniuerimus. Itaque posteritati prospitien-
tes ne ipsum collegium diuturnitate temporum corru-
at. Ita enim natura comparatum est ut nichil vnquam
eodem statu permansurum sit: sed illico regressurum quod non

UVA.BHSC

progrediatur, habita a sede apostolica speciali facultate qua precipue muniti sumus Constitutiones inferius scriptas in ipso nostro Collegio per vos omnes presentes & futuros ibidem pro tempore Comorantes perpetuo teneri, & inviolabiliter obseruari decernimus & mandamus. Suscipiat ergo vniuersitas vestra Amantissimi collegiales: has nostras Constitutiones: eisque in collegio ad Rationem vite melioris componenda vtatur. Quod si vti cupimus & speramus sponte amplectemini, facile fiet: vt & nos apud immortalem deum voti nostri honestissimi compotes efficiamur. Et vos vestrique posteri apud dominum & homines non mediocrem fructum laborum vestrorum consequamini.

Numerus collegialium.

Statuimus & ordinamus quod in dicto nostro Collegio Intent septem & viginti studentes. Quorum sex dent operam Sacre theologie. terdecim Juri canonico. Quorum vnus sit stationarius qui curam Bibliotheche habeat.

UVA.BHSC

ab aliis vero offitiis omnino sit immunis. nec Rector neque Consiliarius eligi possit. Tres vero Iuri ciuili. Duo autem Medicine. Reliqui vero tres sint Presbiteri & Capelani dicti Collegii. Qui Theologi aut Canoniste sint. siue vnus theologus & duo Canoniste aut Duo Theologi & vnus Canonista. Quorum Alter prout sorte venerit Missam in Capella Collegii quotidie celebret & Rerum sacrarum Curam gerat. Qui quidem Capellani in omnibus veri collegiales existant. propter reuerentiam tamen & occupationem diuini cultus: cuius assidue opera daturi sunt. offitiis Collegii se non intromittant. Conclusiones tamen ut moris est sustentare possent si uelent. Sin autem non compellantur. Electionibus vero tam Collegialium quam familiarium cum ceteris interueniant. Verum quia vbi non est caput. nullus ordo. neque sine gubernatore

UVA.BHSC

societas consistere potest. Volumus & statuimus quod ex dictorum septem & viginti numero unus Rector & caput omnium existat. Et tres Consiliarii eligantur. Quorum consilio industria & diligentia Rector in administratione Collegii utatur. §

2 ## Ex qua natione futuri sint collegiales

tem ordinamus & statuimus quod futuri studentes in dicto nostro Collegio originem trahant ex Regnis Castelle & legionis & probate vite scientieque ydonei reperiantur. Volumus etiam quod de quolibet aliorum Regnorum sive nationum exterarum admitti possit unus modo ydoneus repertus sit & ad instar eorum qui ex dictis Regnis Castelle & legionis eligendi fuerint. Et si contentio inde orta fuerit: Maior pars eligentium valeat. Ita quod maior pars intelligatur, habito respectu ad numerum eligentium & non ad totum Collegium. Si autem paria fuerint suffragia naturalis horum Regnorum preferatur. §

UVA.BHSC

3 ## Qui recipiendi sint in collegio.

Item cum nostre intentionis fuerit paupertati scolarium consulere volumus & ordinamus quod futuri scolares in dicto collegio tanta paupertate affitiantur quod de patrimonio aut ecclesiastico beneficio aut simul de utroque summa viginti et quinque florenorum auri de Aragonia monete currentis annuatim in redditibus non excedat. Preter quam si ex Cathedra studii vel alia lectura aliquid ultra summam predictam percipient. Et si scolares aut eius parentes tantis opibus habundent ut vere similiter considerari possit ipsum ex eius uel paternis redditibus suffitienter in studio sustentari posse ipsum nostrum collegium tali scolari non pateat: super quo iuramento et conscientie omnium collegialium de premissis informationem habentium stari debere censemus.

4 ## Iuramentum collegialis sibi recititus

Item statuimus quod quando aliquis collegialis electus

sit: ante quã admittatur iuramentũ prestet: se non
habere in redditibus ex beneficio uel patrimonio uel
simul ex utroq predictã sumã viginti quinq florenorum
et si tempore quo in dicto collegio futurus est ultra dic
tã sumã sibi accessio fieret: rectori consiliarijs & omni
bus collegialibus infra triduũ postquam ad eius noti
ciã peruenerit manifestabit: qui si ultra dictã sumã re
ceptus fuerit habere, ipo iure ad restitutionem teneatur
collegio faciendam.

4 Ex valleoleti nullus collegialis sit.

Item ad euitanda scandala et incomoda que inde oriri
possent: volumus et ordinamus quod nullus in oppido
vallisoleto ortus: et quatuor leugis in circuitu colle
gialis dicti nostri collegij existat.

6 De etate collegialis et familiaris.

Item quia rebus serijs maturitas etatis est requirenda:
statuimus et ordinamus quod scolaris non agens uicesi
mum primũ annũ complectũ in collegiale dicti nostri col

UVA.BHSC

legij nō recipiatur. Familiaris uero decimū septimum
compleat annū antequam in collegiū valeat admitti. .

7 ## Quot ex ciuitate uel diocesi sint collegiales

Item statuimus et ordinamus q ex vna ciuitate et
loco vnus. Ex vna diocesi duo tantū. excepta diocesi
toletana: ex qua volumus ut tres collegiales simul in
dicto nr̄o collegio recipiantur. attento q locus in quo ali
quis ortus fuerit a loco originis alterius quatuor le
ugis saltē distet. .

8 ## Q collegiales intra q̄rtū gdū nō sint coniuncti.

Item mādamus et expresse p̄hibemus q cōsanguinei
aut aliqua affinitate coniuncti: intra quartū gradū
in collegiales simul admitti nō possint.

9 ## Qui semel fuit collegialis denuo nō admittatur

Itē decernimus et expresse prohibemus q qui semel col
legialis extiterit: denuo ad collegiū nō admittatur.

10 ## De coniugatis.

Item q nullus coniugatus uel desponsatus puba

UVA.BHSC

de presentium dicto collegio esse possit. Et si aliquis coniugatus uel desponsatus per uerba de presenti fuerit receptus: sit priuatus ipso iure prebenda collegij. Et si fuerit occultum nichillominus teneatur ad restitutionem expensarum illius temporis.

11 Quibus artibus predictos decem collegiales et de forma opponendi.

Item volumus et statuimus quod admittendi in collegio si theologie operam dare uoluerint: bachalarij sint in ipsa theologia: uel saltem in artibus et per triennium ante bachalariatum in artibus uel post, theologie uacauerint. Qui uero iuri canonico uel ciuili: in altero ipsorum iurium bachalarius existat. uel saltem per quadriennium in ea facultate studuerit. Qui uero medicine: bachalarius in medicina. uel saltem bachalarius in artibus et per triennium: ante bachalariatum uel post in facultate medicine operam dederit. nisi alicuius in dictis facultatibus sufficientia et idoneitas per suffragia omnium

UVA.BHSC

collegialium nemine discrepante nota fuerit. The/
ologus uero librum sententiarum. Canonista decreta/
les. legista quodicem. Medicus et auicenam seu arte ypo/
cratis saltem herere teneatur. quodque ad mittendus
infra tempus vacationis rectori se presentare et
opponere debeat. et deinde omnibus collegialibus
simul uel separatim oppositionem suam notificare.

12 **De uacatura prebenda.**

Item quod a tempore vacationis alicuius prebende:
rector infra quinque dies denuntiet prebendam
vacare. et salamanticam nuntium mittat. qui in scolis
maioribus edictum prebendam vacantem declarans:
in ipsis ianuis affigat. et a tempore denuntiationis
Infra viginti dies: volentes ad talem prebendam se op/
ponant. et infra alios decem fiat electio precedentibus
saltem duobus tractatibus super moribus et aliis re
quirendis in nostris constitutionibus. Ita quod vacatio

UVA.BHSC

vltra mensem nō extendatur. preter quam si iussu fuerit omnibus collegialibus uel saltē duabus partibus eorum ternario numero diuidendis. super quod conscientias eorum oneramus. Volumus autem quod ~~~~~~~~~~~~ si rector fuerit negligens quilibet consiliariorum et illis negligentibus quilibet collegialiū hoc successiue facere teneatur.

13 Quod nullus Collegialiū votū suū alicui committere possit;

tatuimus insuper: ne quisquam collegialiū si tempore electionis absens fuerit. possit uotum suum alteri committere; nisi tempore oppositionis iam elapso.

14 Quod nullus fauore alicuius aditū in Collegio habere possit.

tem statuimus et ordinamus quod nullus scolaris gratia uel precibus aut cuiuspiam intercessione uel fauore, tam collegialiū quā aliorum exterorum in ipso

collegio admittatur. set vita tm̄ rone ad deum q̄rio est acceptor ꝑsonaꝝ. qꝫ si aliquis precibus gr̄a aut fauo-
re in collegiū admitti hēre contederit. ipo facto illa
uice dū taxat sit inhabilis ad dictum collegiū cōse-
quendū. Idē eciā in familiaribus collegij admitte-
ndis obseruariꝫ uolumus et censemus. hoc in supplē-
bentes qꝫ nullus collegialiū possit aliquē admitten-
doꝝ certiorē efficere qꝫ illi ad suū introitū in
collegiū uotū prestabit aut denegabit. qꝫ si secus
fecerit arbitrio rectoris puniatur. //.

vij De forma electionis collegialiū et iuramē-
to super ea prestando.

Item volumus et statuimus qꝫ in primis audita
missa sancti sp̄s omēs collegiales simul iuramē-
tū prestent se neminē nisi bonis moribus & uirtute
preditos doctrineqꝫ aptos. nullo alio habito respectu uel
affectu admissuros. quod sic prestito omes Collegiales

UVA.BHSC

suffragia sua secrete in scriptis tradant. quibus
collectis si contigerit vota eligentium ad duos uel
plures extendi, ille cui maior pars suffragata fuerit.
sit collegialis. si paria fuerint suffragia, collegialis
euadat cui rector et consiliarij uel rector cum alte
ro consiliariorum adheserit. si tamen tres consiliarij ad
heserint, ille cui sua uota suffragauerint colle
gialis euadat.

Ceterum quia ex mutuo collegialium colloquio
non nulla in electionibus oriuntur incomoda, propter
quod huiusmodi electiones indebite preter ius et
equum celebrantur. Nos uolentes huiusmodi dis
pendio remedio obuiare presentis constitutionis
tenore statuimus et mandamus quod nullus colle
gialium in electionibus tractandis uel faciendis.
quempiam alium precibus subornationibus siue
alio quouis quesito colore ad prestandum suffragium

UVA.BHSC

siue uotum alicui opponenti nec super huiusmodi suffragio
prestito uel prestando collegiali uel oppositori/aut cuicumque
alteri persone uotum suum aperiet/siue referet. Et si quisquam hu-
ic nostre constitutioni contra uenerit: sententiam excomuni-
cationis incurrat. Et ipso facto tota portione collegii cum
uestibus et distributionibus per unum annum priuatus exis-
tat. Itaque deinceps quicquid ex ipso collegio uel prebenda
perceperit restitutioni subiaceat. Et insuper uolumus hac
nostram constitutionem ligare & locum habere in foro conscientie.
et hac nostram constitutionem ad electionem rectoris in dic-
to collegio faciendam extendi uolumus et mandamus.

16 Quomodo et que iuraturus sit collegia-
lis.

Item mandamus & ordinamus quod collegialis in col-
legio admissus: iuramentum prestet omnibus presentibus quod suo
rectori in omnibus licitis & honestis parebit: honorem et
comoda: libertatem et preminentias collegii tempore quo in
eo permanserit: et quamdiu uita ei comes fuerit: pro uiribus procurabit

UVA.BHSC

ac defendet. Et si quid sibi iniūctū aut demandatū fuerit minime recusabit. Et siue rector aut consilia- rius siue procurator electus aut orator siue nūtius ad romanā uel regiā curias aut quis alibi destina- tus fuerit quantū in eo fuerit executurū constitu- tiones nr̄as put in eis continetur obseruaturum. Nec alias hijs nr̄is contrarias uel derogatorias aut ha⁊ intentione alienas pcuraturū neq̄ absolutione siue relaxationem huius modi iuramēti petiturū pcuraturū aut aceptaturū. Quod quidem iuramentū in forma ut premissū ē presti- tū in protho colo cū subscriptione triū collegialiū inscribatur et in archa collegij ad ppetuā rei me- moriā reponatur.

17 Tempus quo collegiales in collegio cōmorat uri sunt.

Item uolumus et ordinamus q collegiales predicti in dicto nr̄o collegio octo continuos ānos

UVA.BHSC

ab initio sui ingressus computandos intelligantur. In quibus connumeretur tempus quo ab ipso collegio absentes fuerint. Verum si quispiam collegiatus pro negotiis collegii expediendis quocumque extra oppidum vallisoletanum missus fuerit totum illud tempus quo affuerit non computetur in predictis octo annis. Et ne in hoc fraus et dolus intervenire possit. Volumus quod tempus absentie et locus quo scolaris pro negotiis collegii affuerit. et causam quare id factum est nomine proprio rectoris pro tempore existentis subscribatur. Aliter vero huiusmodi absentia pro non absentia habeatur. quo quidem tempore finito collegiales in nomine domini a collegio expediti censeantur. Quorum loco alii ut premittitur suffitiantur. Permittimus tamen quod si capellani collegiales ita probate vite et integritatis reperti fuerint quod maxime utilitati et decori collegii futuri sint. liceat rectori et collegialibus uel maiori parti eorum cum ipsis capellanis uel eorum altero dispensare. ut ulterius

UVA.BHSC

tempus predictorum octo annorum et tam diu quadiu eis/
videbitur in collegio morari possint · proviso quod tempus
aliorum octo annorum non excedat. /-

18 **Quod si quis ultimo exitus sui anno electus fuerit in rectorem vel consiliarium officium exerceat.** /-

Item volumus et mandamus quod si contigerit colle
gialem anno ultimo sui exitus a collegio in rectorem
sive consiliarium elligi in ipso collegio permaneat usque ad
finem anni quo electus fuerit · etiam si per cursum temporis ad finem
sui temporis relictum esset · et ipso anno sui offitii finito et ra
tione eius reddita a collegio absolutus existat. /-

19 **De forma electionis rectoris et consiliariorum.** /-

Volumus et mandamus quod in electione rectoris et
consiliariorum ipsius collegii tale temperamentum ad
hibeatur · rector et consiliarii et ceteri collegiales in ca
pella collegii congregati audita prius missa spiritus sancti ·

UVA.BHSC

ad electionem procedentes ad sacra dei evangelia prestabit iuramentum quod omni gratia odio uel fauore aut maliuolentia pretermissis quatuor quos sufficientiores et utiliores regimini et gubernationi collegij cognouerint eligent. quorum nomina ab omnibus collegialibus uel maiori parte publice electa in scriptis accipiantur. Inter quos quatuor sorte dirimatur quis eorum futurus sit rector. quorum uno in rectore electo reliqui tres consiliarij dicti collegij absque alia discussione remaneant. volumus tamen quod duo nouissime in collegio intrantes scilicet porcionatus et Janitor cum reliquis non sortiantur ad huiusmodi officia obtinenda.

20 De tempore electionis rectoris et consiliariorum

Item volumus et statuimus quod electio rectoris et consiliariorum fiat in die sancti michaelis Mensis Septembris. Ita quod omnes collegiales eo die sint presentes. Alias qui tunc absens fuerit veste et insignijs collegij eo anno careat

Nisi de mandato collegii absens fuerit. uel graui infir-
mitate detentus vel captiuitate sine sua culpa ./.

21 Quod unus eligatur preceptor nouorum collegia-
lium. qui constitutiones obseruare et legi fa-
ciat ./.

Item cum nemo assumi debeat in magistrum qui for-
mam discipuli non assumpsit. volumus et mandamus quod
inter collegiales vnus eligatur quem ad id sufficientio-
rem cognouerint. qui collegialium nouiter receptorum
preceptor existat. eosque in vita et moribus instruat. Et
has nostras constitutiones obseruare doceat et interpre-
tetur. Qui etiam earum obseruandarum et debito tempore le-
gendarum curam habeat ./.

22 Qui modus est adhibendus si rector aliquid
iniuste mandauerit ./.

Item volumus et mandamus quod omnes collegiales

UVA.BHSC

suo rectori in omnibus que in eis uel eorum alicui iniunxerit pa-

reant. nec onus aut penam impositam quoquomodo recusent

: excepto si eos uel eorum quempiam a collegio eicere aut per mense

a victu collegii priuare voluisset. Tunc damus ipsis colle-

gialibus et eorum alteri: ad consiliarios recursum. qui re

intellecta si uiderint rectorem iniuste et inique ~~illum~~

aliquem processisse: ei denuntiabunt. qui illico sub pena

prestiti iuramenti illud reuocare teneatur. Si tamen

consilliarii uel duo ex eis in hoc minime concordes

fuerint: factum rectoris siue iniunctum, nequaquam impedietur.

23 ## Quid iuraturi et obseruaturi sunt rec-
tor et consiliarii.

Item statuimus et ordinamus quod rector et consili-

arii postquam electi et recepti fuerint in presentia

omnium collegialium: ad sacra dei evangelia corporale

prestent iuramentum quod recte et fideliter omnia iura bona

et comoda ad ipsum collegium pertinentia iuxta vires consi-

UVA.BHSC

tutiones seruabunt custodient et maxima cū dilige
tia gubernabunt. forma autē iuramenti nomini
bus quatuor collegialiū sit subscripta: et in quodam
registro huius modi iuramentis deputato conseruata.
In quo registro huius modi iuramenta annuatim
describantur. volumus preterea quod nullus ipsorum col
legialium audeat quempiam eorum conuenire: nisi coram
rectore a quo non liceat appellare nisi ad ipsos consili
arios: quibus mandamus sub pena prestiti iurame
ti ut habita uerbo tantū causus relatione sine scrip
tis omni post posita malitia sine dilatione causam ter
minare studeant atque procurent. Et si aliquis ipsorum
collegialiū uel seruitorum dicti collegii ex qua cumque
causa quantū cumque legitima uel rationabili secus
fecerit: eo ipso et penā prestiti iurameti incurrat.
et a collegio priuatus existat.

UVA.BHSC

24 Quod rector et consiliarij ad annum tantum eligi debeant

Item uolumus quod rector et consiliarij non possint eligi nisi ad annum tantum: quo finito ipse rector usque ad duos annos saltem in rectorem et ad unum in consiliarium eligi non possit. Consiliarij autem usque ad annum neque ad officium rectoris aut consiliarij eligi debeant. Volumus preterea quod consiliarij anni preteriti in electione vicerectoris sequentis anni possint eligi. Consiliarij uero eiusdem anni possint in rectorem forte eligi sed non in vicerectorem. Qui autem rector per quatuor menses fuerit anno sequenti non possit inter reliquos collegiatos in rectorem eligi.

25 Quod etiam absens possit eligi in rectorem uel consiliarium.

Volumus etiam et ordinamus quod si forte aliquis collegialis absens fuerit cum venia rectoris et consiliariorum eligi possit in rectorem vel consiliarium similiter.

UVA.BHSC

octo dies a die electionis computandos reddierit. Si autem huiusmodi electio sit nulla. Sequenti die alter eligatur. Si autem pro negotijs collegij absens fuerit: tamquam presens eligi possit. nec currat sibi tempus prefixum octo dierum. et donec reddierit vice rector eius loco substituatur. Quod etiam de consiliatiorum electione censeatur.

26 **Pena rectoris deliquentis.**

Item volumus et ordinamus quod si rector in suo officio minus recte se gesserit: quilibet collegialium tale sentiens consiliarijs illud manifestare teneatur. Qui si eis visum fuerit tale delictum correctione indigere, dent operam ut corrigatur, eum admonendo. Si autem emendari noluerit: accersitis omnibus collegialibus tale facinus in eorum consultatione ponant. quod si omnes uel maior pars id expedire cognouerint: denuo predictus rector moneatur ut infra conueniens tempus comissum dissoluere et emendare et dampna restituere procuret

quod si facere

UVA.BHSC

quod si facere noluerit ab offitio priuetur. et alter eius loco sufficiatur supradicto electionis ordine in aliquo nō mutato. consiliarijs quoque in suo offitio ut antea permanētibus.

27 Quod futuro rectori dentur a predecessore omnia per inuentarium.

Item volumus et ordinamus quod rector a die sue creationis in octo dies primo sequentes cū consiliarijs omnia bona collegij a predecessore relicta scripta et septa per inuentarium recipiat. quod a nouis rectore et cōsiliarijs subscriptum uel ex et approbatum in archa dicti collegij perpetuo seruetur. preteritus uero rector et consiliarij rationē omniū expensarū et extraordinarij infra alios duodecim sequentes dies nouis rectori et consiliarijs reddere teneantur. quod si in ipso dicto termino inuentarium facere noluerint: moneantur ut sequenti triduo illud faciant. si uero pretermisso triduo illud facere contempserint, ipso facto absque ulla spe a collegio sint priuati; quam priuationē collegiales sub pena prestitiui iuramenti exequi teneantur. Si uero rationes dictarum expensarum infra dictum terminum ut premittitur nō reddiderint, per mensē a mensa collegij absque aliqua remissione sint priuati.

28 Quod rector rationē expensarum accipiat ut sequitur.

Item uolumus et ordinamus quod rector totius impense ordinarie uel extra ordinarie in collegio faciende rationē in fine cuiuslibet septimane recipiat. ultimus

UVA.BHSC

consiliarius rectore impedito. quod si non fecerit portione dominice sequentis priuetur. et si hoc per dispensatorem steterit quominus fiat: eandem penam incurrat. Preterea quod rector simul et consiliarij: in fine cuiuslibet mensis a dispensatore et extra ordinationem dispensarum ordinariarum uel extra ordinariarum rationem accipiant. et a receptore de eo quod recepit in quolibet mense. Et uolumus quod receptor redditum nostri collegij: pecuniam a se receptam in rebus suis non consumat: nec etiam cuipiam alteri mutuare audeat. Volumus insuper quod idem receptor intra diem naturalem rectori et consilijs pecuniam in eodem pondere et mensura, et eadem met monetam: quam a locatoribus redditum acceperit reddere teneatur. ut dicti rector et consiliarij in archa collegij reponant. pena autem receptoris: hanc nostram constitutionem transgredientis, multa distributionum presentis anni ei imponatur. et si sequens dies fluxerit receptore non soluente, nec rationem redente: pecunie a se recepte insignijs collegialibus et ueste illius anni priuetur. Et si tercia dies elapsa fuerit: priuetur omnino collegio. has enim penas intelligendas fore censemus: quando eandem met pecuniam per hos tres dies retinuerit. Verum si pluries in hanc constitutionem commiserit: eamdem penam incurrat. Et si semel ueste et insignia et distributiones: contumatia auferantur: iterum delinquens in hac constitutione: extimatione ualore ueste et etiam focalis rubei priuetur.

quod si facere

UVA.BHSC

volumus preterea quod rector et consiliarij has penas multasque in bonis receptoris exequantur. et si bona eius ad hoc non sufficerint, corpus eius carceribus et uinculis astringi iubemus quousque uere et realiter persoluat. et si rector et consiliarij hanc executionem non fecerint, obnoxij et obligati quod sit collegio in utroque foro debitum hoc tanquam proprium ab eis stati collegiales exigant. quod si dispensator maior extraordinarius in fine mensis ration ab eis data aliquid eis in potestate sua de pecunijs receptis remanserit si duo millia morapetinorum et amplius in se unusquisque habeat, nullo modo eis pecunia detur usque quo eam quam habent pecuniam in usum collegij conuerterit. quod si ultra duo millia morapetinorum quisque eorum in se habuerit reddita ration illius mensis illam dictam summam realiter et cum effectu persoluat. Et si reddere noluerint stati portione tota mense priuetur quo usque illam restituant. volumus etiam quod si per mense persoluere noluerit rector et consiliarij executionem in bonis suis faciant pena atque quam rectori et consiliarijs imponimus erit obnoxios foro iudiciali tanquam principales debitores facere. Si uero rector quolibet die a dispensatore rationem accipere noluerit eius arbitrio relinquatur. Dispensator tamen maior a minore dispensatore quotidie rationem accipiat. que qui dem ratio eiusdem rectoris uel consiliarij eam accipientis nomine subscripta sit.

21 De portionibus dandis.

te q̄m ubi est ordo: et certa uiuẽdi norma! ibi cũc
ta recte procedũt. Statuimus q̄d vnicuiq; collegi
aliũ tribuatur quotidie libra cũ dimidia carnis
arietis, arbitrio rectoris pro prandio et cena diuiden
de. In diebus autẽ ieiunij. uel in quibus esus carniũ
prohibitus est. tantũ in piscibus uel ouis cõsumatur
quãtũ in carnibus expendẽdũ fuit. possint tñ ultra
hoc rectoris et cõsiliarioꝝ arbitrio moderati fructus
ministrari. Et quia principales ãni festiuitates: ma
iori iocũditate et leticia celebrãde sunt. Volumus et
mandamus q̄d in diebus natiuitatis dñi resurrectio
nis et pentechostes et epiphanie et carnis priuij: aues
dentur collegialibus. purificationis tñ dñi s. Johãnis
baptiste. et corporis x̄pi: et assũptionis et natiuitatis [illegible] ōis
Bte marie. et Sancte Crucis septẽbris et maij et omniũ stoꝝ
festiuitatibus et in ceteris festiuitatibus in quibus
missa cantatur (prout infra in alia nra cõstitutiõe
continetur)
aliquid ad portionẽ cothidianã
augmentetur: iuxta rectoris et cõsiliarioꝝ arbitriũ.
Si aliquis uo ex deuotiõe ieiuniũ fecerit debita illius
diei portio: sibi integre tribuatur. q̄ uero admissa nõ uenit
addito illius diei careat. De uestitu et honestate collegialiũ
30 tem uolẽs uestitui et honestati collegialiũ pro
uidere. Statuimus et ordinamus. q̄d vnicuiq;

collegialiũ annuatim in die Sancti michaelis: clamis longa pãni butielis aragonie uulgariter nũcupati tribuatur ualoris sex regaliũ argenteoꝝ cũ dimidio pro qualibet mensura. et dicta clamis stricte iuxta collatiũ applicetur fibulis quibusdã que uulgariter corchetes nuncupantur. quod si secus fecerint: penam arbitrio rectoris imponẽdã. subire teneãtur. quod etiã ad familiares in dicta clausura uolumus extẽdi. Precipimus etiã vnicuiqꝫ eoꝝ insignia pãni rubei cocinei mensure vnius tercie ãnuatĩ dari. Mandamus ꝗ ꝗ in alijs indumẽtis honeste uestiantur. nec serico aut collore pãni inhonesto clerefa iure prohibito vtãtur neqꝫ calceis albis: uestibus tñ pelibus cõsuete licite uti possint. prouiso ꝗ collegiales: sub pena a rectore imponenda ueste: sibi annuatĩ data uti saltẽ tẽporibus ab eo disponendis compellantur./.

31 De ludo illicito vitando./.

Statuimus insuper ꝗ nullus collegialis: in dicto uro collegio ad aleas uel taxillos quouismodo ludere presumat. ꝗ si secus fecerit periuriũ incurrat: et a porcione collegij: per mensẽ priuetur. permittimus tñ solatij uel exercitij gratia alijs ludis honestis modorate ac congruis temporibus uti posse pecuniario lucro cessante. Super quibus consciẽciã rectoris et consiliarioꝝ honeramus./.

32 De Camera vacante./.

tem statuimus et ordinamus. q[uod] q[ua]nocu[m]q[ue] aliquam
cameram uacare contigerit. siue p[er] obitu[m] aut dimissionem
uel complementu[m] temporis constitutionu[m] collegij siue
alio quocu[m]q[ue] modo. sit optioni antiquiori collegij: nullo
h[ab]ito respectu ad offitia, utru[m] ea[m] uellit nec ne. q[uod] si eam
noluerit sit proxime antiquiori post illu[m]. et sic seriati[m]
a primo ad ultimu[m]. Veru[m] si duo pares antiq[ui]tate concur-
rant, gradu preditus preferatur. Si aut[em] gradu equa-
les sit antiquior in gradu. q[uod] si in o[mn]ibus pares co[n]-
currerint. cui rector et consiliarij simul uel eor[um] ma-
ior pars uoluerit dicta camera consignetur. Volumq[ue]
etiam q[uod] si aliquis collegialis: extra collegiu[m] profectus
fuerit in mandatis alicui collegiali relinquat: q[uod] si
contigat aliqua[m] camera[m] uacare, eam eligat que iure
ei euenerit: q[uod] si hoc no[n] fecerit: rector illa[m] cameram
no[m]i[n]e absentis possit elligere. Si t[ame]n alicui collegiali ab-
senti ius ad ip[s]am camera[m] sic uacante[m] competeret:
Volumus et declaramus ip[su]m absente[m]. antea qua[m] q[uo]d
de h[uius]moi camera discernatur expectari. uel que[m]pia[m]
aliu[m]: ip[s]am camera[m], si uoluerit. et in mandatis hue-
rit: eius loco recipere. prohibemus t[ame]n q[uod] discede[n]s a colle-
gio: nichil ferreu[m] aut ligneu[m] uel cuiuscu[m]q[ue] materie
fuerit q[uo]d in eade[m] camera fabricauerit secu[m] exportare
aut uendere ualeat. Veru[m] si ab una in alia[m] came-
ra[m] transierit ea que sua impensa emit. secu[m] portare
liceat. m[od]o sit sine detrimento collegij. q[uo]d iuditio rectoris

UVA.BHSC

et consiliatiorum uel maioris partis eorum relinquatur: proviso quod sera nec tabulas pro celo positas deducere possit. / Quod omnes in reffectorio prandeant cenent et de conclusionibus faciendis

33

Item statuimus quod rector consiliatij et collegiales: prandium et cenam in reffectorio simul faciant: exceptis hijs: qui aliqua infirmitate laborauerint. permittimus tamen quod tempore hiemis: a festo sancti luche usque ad pascha. prandium et cenam in collina vna facere possint si uolent. Mandamus etiam quod diebus a pascha domminice resurrectionis: usque ad primam diem mensis Junij: omnes collegiales hora decima prandeant. Cenam uero faciant hora sexta. Et a die prima mensis iunij: usque ad diem assumptionis diue uirginis marie. prandeant hora nona. cenam uero faciant hora quinta. Et a die beate marie de agosto: usque ad sanctum michaelem. prandium sit hora decima. Cena uero hora quinta post meridiem. A die uero sancti michaelis usque ad quadragessimam. prandium undecima fiat. cena uero hora nona. qui autem horis statutis. cum alijs in mensa non conuenerit. presenti prandio, aut cena priuetur. Prandium uero taxetur: sex morapetinis. Cena uero quatuor. cum benedictione et conclusione. nisi rector cum aliquo ex iusta causa dispensauerit. super quod constientiam eius honeramus. quod si forte diebus festiuis tempore prandij: aliqui collegiales in sermonibus uel diuinis offitijs occupati

UVA.BHSC

absen̄ extiterint. Si maior pars aut saltē sex collegiatj in collegio fuerint prandii absen̄tes et si expectari nō debeant portion̄ tn̄ nō careāt. Prohibemus tn̄ et mandamus q̄ oms collegiales in cibo et potu sint cōformes et equales. nec aliquis cibū potū aut epulas delicatiores comunibus, vnde cūq̄ fritas, solus in mensa collegialiū comedere aut extra collegiū prandere uel cenare cū aliquo possit absq̄ ex expressa licentia rectoris: et aliqua causa rationabili interueniente. Prandio autē finito: uicisim arguant collegiales. et cōclusiones sustineant, omibus p̄sentibus, a die sancti luche, usq̄ ad festū iacobi mēsis sudis omibus diebus preter festiuos. neq̄ quispiā eoz etsab huiusmōi mensa priuatoz a conclusione discedat: donec finita et declarata fuerit. Volumus insup̄ q̄ siquispiam collegialiū i conclusionē pro ut ei sorte uenerit nō sustētauerit, tribus diebus portione tota priuetur. Junior uō in ingressu domus, cuiuscūq̄ facultatis fuerit, preter q̄ si rector aut lector mense fuerit, contra reliquos sue profession sustētan̄ q̄nē arguere teneatur. q̄ si hoc facere contēpserit: tota portion̄ illius diei priuetur. Volumus preterea: q̄ omes collegiales: cōclusioni elucidandem, tersint. Si aūt hoc facere neglexerint. portion̄ solius prādij priuentur. preter quā si cū uenia ad hoc expressa rectoris abierint: Et si euenerit, q̄ sustentaturus cōclusionē p̄die quā proponat a collegio dysesserit: et post tres dies a die quo sustentare debebat redierit p̄ma

UVA.BHSC

conclusioné fulcire teneatur. deinde uero conclu-
sio ad suum ordiné reuertatur. et si hoc facere nolue-
rit. portioñ tota triũ dierũ priuetur. /

De Secreto tenẽdo. /

34 Item uolumus et ordinamus q̃ rector consiliarij
ceteriq̃ collegiales iuramẽtũ prestent q̃ omia se-
creta ad dictũ collegiũ pertinentia inter se tractata
tenebũt et seruabũt. neq̃ alicui pandẽt. q̃d si secus fecerint
piurij reatũ. et si reuelauerint secretũ capelle, in foro
conscientie. Si uõ huius rei testibus fuerit conuictus
pro singulis secreti promulgationibus, mille dipondi-
os pro archa collegij reddere teneatur. Et si de hoc fue-
rit conuictus. a collegio expellatur. excepto si alicui col-
legiali. qui tũc tp̃oris absens fuerit reuelauerit. dicẽs
illud esse capelle secretũ. idẽ ille collegialis sub eadem
pena obseruare teneatur. Secretũ autẽ intelligatur q̃d
rector comẽdauerit. /

Q̃ cõstituatur unus procurator collegij

35 Item statuimus q̃ rector et cõsiliarij et ceteri collegi-
ales simul congregati constituãt procuratorẽ, quẽ
magis idoneũ et cõducibiliorẽ collegio cognouerint.
qui procurator sub pena priuationĩ collegij officiũ
acceptet. Et de hijs que gesserit rectori rationẽ impẽdat.
qui ambo futuris rectori et consiliarijs corã oĩbus
collegialibus denuo rationẽ reddãt. preterea si uide-
rint expedire aliquẽ oppidanũ de ualladolid clericũ
uel secularẽ perpetuo uel ad tempus iconomũ istituãt

UVA.BHSC

et crederet qui reddituum fructuum et proventuum collegij curam et gubernationem gerat. Cetera ex vel intra oppidum faciet que ipsi collegio et eius redditibus viderint magis convenire. quodque possessiones et redditus collegij saltem semel in anno per rectorem vel aliquem collegialem aut procuratorem nomine collegij visitentur. visitatio autem huiusmodi quo ad possessiones si eas in futurum collegium habere contigerit intelligatur non ad ecclesiasticam beneficia.

36 De tempore absentie.

Item volumus et mandamus quod si quis piam collegialium voluptatis vel exercitij gratia se a dicto nostro collegio absentare voluerit, liceat rectori facultatem abeundi per duos menses tantum illi concedere: quibus elapsis: si non redierit a collegio privatus existat. ex iusta tamen et legitima causa quam discessurus veram et necessariam esse credere iuraverit; rector et consiliarij vel eorum maior pars per alios duos menses ei facultatem abeundi faciant. proviso quod collegialis qui per predictos quatuor menses a collegio semel absens fuerit, sequenti anno aliud quadrimestre vel eius partem habere nequeat. nisi in collegium per continuum semestre a tempore finite licentie computandum permanserit. decernimus tamen ut qui quadrimestri unius anni potitus non fuerit, anno sequenti, preterito quadrimestri vel eius parte gaudere non possit. verum si pro tempore prefixo ...

UVA.BHSC

reddiderit. a collegio priuatus censeatur. prohibemus tamen ne eius loco quis pariter sufficiatur. neque eius preben[da] uacare denuntietur infra uiginti dies: infra quos si causam more necessariam per se uel per alium reddide-rit: cum eo benigne et humaniter agatur. et in collegio sine noua electione admittatur. Si uero dictis uiginti diebus elapsis causam more non ostenderit. nulla ex-cusatio ei suffragari ualeat. Set illico nouus collegi-alis eligatur. Annum uero a festo Sancti michaelis men-sis Septembris connumerari uolumus et declaramus. Verum quia capellani minus discurrere debent. et ma-gis sunt necessarij: quando forte propter necessitatem urgentem: aliquis eorum a collegio discessurus sit, alius eum expectare teneatur: nec donec ue- nerit, aut a-lius eius loco sustitutus fuerit, a collegio discedere possit.

37 De benedictione mense.

Item uolumus et ordinamus, quod omnibus diebus: tam in prandio quam in cena per sacerdotem illa ebdomada diuina celebrantem si fuerit: sin autem per a-lium capellanum uel per rectorem fiat benedictio mense. quod si ali-dicti capellani fecerint, pro qualibet uice multa v-nius assis edomadario delinquenti imponatur. asse intelligimus illud quod in spani, vn maravedi, dicitur.

38 Q[uod] in prandio et in cena semper legatur vnus

tem uolumus et ordinamus quod in reffectorio dum prandium fecerint; vnus collegialium per edomadas prout sorte ei euenerit bibliam in cenando uitas patrum: seu cantica canticorum uel quemquam alium librum: ad arbitrium rectoris recitet. in quibus rectorem tantum excipimus. ordinamus preterea quod hee nostre constitutiones quater in anno legantur in cena: a principio anni. et a pascha resurrectionis dominice. et a festo Sancti Johannis baptiste. et a die Sancti luche cum diebus immediate sequentibus quo ad finiantur in reffectorio omnibus collegialibus iunctis. quod quidem exemplar earum alterum in bibliotheca cum alijs libris ligatum. alterum uero in archa collegij clausum: reliquum uero in camera rectoris ponatur.

39 De silentio obseruando in mensa.

Item mandamus et statuimus sub pena arectore inuigenda quod in reffectorio dum prandium aut cenam fecerint: silentium ab omnibus obseruetur. et hostium sub claue claudatur.

40 Qualiter unusquisque in camera sua dormiat

Item uolumus et ordinamus quod unusquisque in camera sibi assignata noctu dormiat. nec in alterius camera quiescere audeat. nisi ualitudinis causa: ob quam uisitaturus aut uisitandus sit. uel uel uenia rectoris et consiliariorum ex aliqua iusta

UVA.BHSC

et honesta causa impetrata. Supr quod eorum cōscientias ꝑ oēramus. qui vero contrariū fecerit. pro prima vice: a portione mensē. sex diebus priuetur. pro secūda: portiōe duodecī dierum careat. pro tercia vero: a portione viginti et qrtuor dierum omnino sit priuatus. et sic deinceps multiplicādo. /.

41 De infirmo dentur neccessaria /.

Item volumus et ordinamus q̄ ex capsa collegij ministretur ōmia neccessaria infirmo collegiali uel familiari. pro arbitrio rectoris et consiliariorum uel maioris partis eorum. Supr quo eorum consciētiā oneramus. Si vero aliquē eorum decedere contigerit: volumus medietatē expensarum in eius infirmitate sumptibus collegij factarum ex bonis defuncti si fuerit unde collegio solui debere. precipimus insup q̄ si quisquā in lecto infirmitate laborans, triduo iacuerit illico illo elapso: omnia pecca sua puro confiteri. et si grauis et periculosa fuerit infirmitas: eucharistiā nisi sacerdos id uetuerit: ex aliqua sibi nota in confessione causa in forma ecclie consueta recipe debeat. Alioquin a portione collegij: donec id effecerit, ex tūc priuatus existat. que autē sit grauis infirmitas: ad perceptionē eucharistie iudicio medicorum relinquatur.

42 De pauperibus collegialibus et ministris in collegio decedentibus dentur neccessaria pro funere exequendo /.

Item cū in omnibus tū precipue in propinquores ꝑ pibꝯ

UVA.BHSC

misericordie uti debeamus. precipimus et ordinamus quod si
collegiales uel familiares in dicto nostro collegio eum a dece
dentes tanta paupertate laborauerint quod relicta eorum bona exe
quendo funeri non sufficiant, tunc ex bonis collegij omnia
necessaria ipsis sepeliendis et funeri exequendo ministrentur.

43 Quod nullus preter collegiales in collegio dormire possit.

Item statuimus et ordinamus ac etiam prohibemus ne quis
persona preter collegiales et collegij familiares in ipso collegio
dormire possit die uel nocte. Super quod rectori dispensandi
omnimodam potestatem denegamus.

44 Quod nullus collegialis noctu extra collegium dormiat.

Item statuimus et ordinamus quod nullus collegialium
noctu extra collegium dormiat nisi ex legitima causa
puta egritudinis, obtenta prius uenia rectoris et con
siliariorum. Quod si quis persona secus contenderit, pro primo ei
ignoscatur, secundo uero pane et aqua diem transire cogatur,
pro tercio uero absque uenia a collegio prorsus expellatur.

45 Hora receptus in collegio.

Item uolumus et mandamus quod eo tempore quo in dicta nostra
maiori ecclesia pulsatur ad orationem faciendam Beatissime vir
ginis marie omnes collegiales se in collegium recipiant. quo etiam
tempore campanam collegij pulsare mandamus. Quod si secus fece
rint pro prima et secunda uice delinquenti ignoscatur, ter
cia uero a collegio priuetur. Quod si aliquis consiliariorum exequi

UVA.BHSC

recusauerit aut minus bñe se gesserit: rector et reliqui consiliarij cũ vno collegiali quẽ ad id elegerint illud exe qui possint.

Item volumus ia mitorẽ in nr̃o collegio semp̃ p̃ diẽ ia- nuis clausis tp̃oribus oportunis adesse qui curam hostij claudẽdi h(ab)eat: ne quisquã talibus tp̃oribus adi- tũ liberũ in collegiũ inueniat.

Q(uod) om(n)es loquantur latine

46 Item statuimus et ordinamus q(uod) om(n)es collegiales et familiares: inter se p̃ totũ collegiũ et eius termi- nũ loq(ua)ntur latine: sub pena a rectore imponẽda. ad quod facilius exequẽdũ: accusator quolibet mẽse de- putetur. et si ad arbitriũ rectoris puniendus: si sem- eo negligenter gesserit.

Q(uod) ex collegiũ nullus solus exeat

47 Item volumus et ordinamus q(uod) q(ua)n(d)o aliquis col- legialis p(er) oppidũ ad aliqua negotia procuranda extra collegiũ se contulerit: eat cũ venia rectoris et sit ei comes alter collegialis. preterquã si ad lectionẽ iuerit ad scollas vel in diebus dñicis vel alijs festiuita- tibus ad missam vel vesperas ecc(les)ie maioris vel parro- chialis.

De murmure et extrepitu uitando et puniẽdo.

48 Item volumus et mandamus q(uod) nullus collegialiũ

UVA.BHSC

cuius cumque conditionis sit, strepitum aut murmur in reffectorio aut coquina faciat. Et si ei integra portio non detur potest tamen extra reffectorium aut culinam honeste rectori supplex conqueri. Si secus quod fecerit sequenti die panis et aqua ei tantum pro cibo ministretur. Si uero contentio aut tumultus inter collegiales ortus fuerit. rector quam primum illud paccare studeat. postea uero delinquentes arbitrario puniat. Et si se grauatum senserit ad consiliarios recurrat. Si autem inter rectorem et quempiam collegialium contentio oriatur ipsi consiliarii uel duo eorum sub pena ab eis infligenda silentium imponant ad quam tenendam et obseruandam rectorem et alios artari uolumus. qui uero inobediens fuerit facta monitione portione cibi et potus collegij per mensem careat. quod omnes collegiales sub pena prestiti iuramenti seruare et exequi teneantur.

Ut honori alterius non detrahatur.

49 Item statuimus et prohibemus. ne quispiam collegialium intra uel extra collegium honori fame uel existimationi cuiuspiam sociorum detrahat. aliter faciens arbitrio rectoris puniatur. super quo conscientiam eius oneramus. Et si sibi uideatur possit super hoc inter collegiales ueritatem inquirere.

De cathedra collegij et cursu.

50 Item uolumus et mandamus quod in ipso collegio una cathedra constituatur in qua sacre theolo-

gie uel iuri canonico et ciuili et medicine operã dantes legant: et cursũ faciant: et rector et consiliarij duos canonistas. duosq̃ theologos. vnũ legistam: medicũ vnũ possint compellere. ut quisq̃ in sua facultate profiteatur: et legat lectionẽ ordinariã. q̃ si moniti hoc facere neglexerint: a tota portiõe collegij priuentur. eo usq̃ quod eis p rectorẽ et consiliarios mandatũ est effectu compleuerint. Si aũt in hora legendi fuerint discordes. hora p rectorẽ eis assignetur. ita q̃ modo unus modo alius. si plures fuerint: cursũ peragere queant. volumus etiã et mãdamus. q̃ nullus collegialiũ nisi in cathedra salariata, uel eius substitutiõe: uel pro salario: extra collegiũ legat. Si tñ plures cursantes forẽt: et in ipo collegio. õmes cursũ peragere nõ possent. permittimus: ut extra collegiũ legant: et cursũ faciant. proviso q̃ sit optioni ipius rectoris: quos in cathedra collegij: et quos extra collegiũ legere maluerit: et pro eius arbitrio decernatur. Insup decernimus: õmes collegiales: minores in gradu: ab ipo collegiali cursante audire debere. q̃ si secus fecerint: facta eis monitiõe ab ipo collegio priuentur.

Forma opponẽdi cathedris uł substitucionib'

Item statuimus et ordinamus. q̃ quotiẽs cũq̃ in dicta vniuersitate: aliqua cathedra seu substitutio vacauerit: et plures collegiales: ad eã se opponere voluerint: vnusquisq̃ eorũ, lectionẽ inter collegiales de materia sibi assignata. p rectorẽ facere teneatur. post hec uero omnibus simul in capella congregatis idem

rector ab eis: iuramētū recipiat · q̄ nullus eoꝝ odio timore gratia uel fauore · seu alia quacūq̄ causa: uotū seu suffragiū p̄stabit alicuj eoꝝ · nisi ei quē secūdū d͞m et suā consciētiā: ad dictā cathedrā seu substitutio, nē assequēdā sufficientiorē et magis ydoneū fore cog, nouerit · quo sic prestito: om̄es p̄ cedulas secretosq̄ suffra, gia p̄stabūt · et cui maior pars adheserit: ille solū ad dic, tam cathedrā uel substitutionē se opponere possit. /·

52 De libris collegij non extrahendis

Item uolumus et expresse prohibemus: sub pena pres, titi iuramēti: ne libri ipsius collegij: cuiq̄ p̄sonā in colle, gio uel extra, accomodari possint ad trāscribēdū uel stu, dendū. neue collegialis librū ex bibliothecha: in came, ra sua accipiat · Siquis uero aliter fecerit · primo et se, cūdo ei ignoscatur · tertio uero extra collegiū abire cogatur · Mandamus insup̄ · claues uirgaꝝ ferreaꝝ quibus claudūtur libri, reponi in archa dicti colle, gij quatuor clauibus clausa · /·

53 De libris ferreis cathenis custodiendis

Item ordinamus et uolumus, q̄ om̄es libros · quos ipsi collegio donauimus, aut donauerimus: ferre, is cathenis in bibliotheca ligari: nec inde auferri ut alicui concedi posse · Si uero aliquis a collegio alienus in bibliotheca legere, aut uidere aliquid uoluerit: sit ei semp̄ ad incōmoda uitanda, comes stationarius ut collegialis · Volumus etiā q̄ quilibet collegialiū penes se habeat unā clauē bibliothece · q̄ si cuiusq̄ p̄ negligētia

UVA.BHSC

aditus bibliothece patuerit eadē die a uino abstinere co
gatur ./.

54 Q collegiales p oppidū cū hitu incedāt
te ordinamus et expresse prohibemus: ne quis piam
collegialiū p oppidū uel in locis ad que se extenderit in
terdictū in dicto oppido ualisoleti et infra vnā leucā in
clusiue nō possint dimittere clamidē collegij. Si tn̄ iue
rit vltra vnā leucā possit ire et redire in alio hitu de
centi absq clamide et insignijs. q si secus fecerit: pro p
ma et secūda uice a uino abstineat. tercia uero collegio
priuetur. volumus tn̄ q si collegiales in dicto oppido ser
monē ad populū fuerint. liceat eis clericali alba ueste
in dui et sine focali rubeo clamare ./.

55 Q camere omniū sēp pateat rectori ./.
te ordinamus et mandamus q si rector camerā
cuiuscūq collegialis adire uellit confestī illi sine
dificultate fores pateant. Ita q rector ōmia que in ca
mera sunt respicere possit. q si aliquis collegialis re
sistere temptauerit a collegio priuetur ./.

56 Q nullus collegialis absēs gaudeat portione collegij ./.
te uolumus et mandamus q nullus collegiali
ū: dū absens fuerit quacūq causa quātūcūq
iusta quicquā portionis sibi debite percipiat et si rec
toris et cōsiliatioz ad hoc expressus accedat assensus.
q si quicquā excesserit: tam ex portion absentiū uel ex

UVA.BHSC

redditibus collegij: uel alia quacūq causa arche colle-
gij sub pena prestiti iuraméti attescat.

57 Qua hora hostiū claudēdū sit

Item uolumus et ordinamus q hostiū principale
collegij iuxta mediam horā postquā tpre completo-
rij in dicto collegio pulsatū fuerit claudatur. postq̄m
uero clausū fuerit nemini siue sit rector uel cōsiliari-
us; aut collegialis siue alienus (et si grauissima ca-
usa urgeretur) aperiatur. Si quisquā uero collegialiū
secus fecerit. ex primo pane et aqua tātū pro integra die
sequēti utatur. ex secūdo duplici pena afficiatur. ex
tercio aut collegio alienus existat. rector uero in hoc
delicto bis deprehēsus: ab offitio sit priuatus. tercio aūt
perseuerans sine uenie spe a collegio expellatur. q si
quē piam p fenestrā uel muroz exire uel intrare com-
pertū sit a collegio priuatus existat. quod et in fa-
miliaribus exequēdū censemus. Custodia uero ia-
nuaz ad rectorē uel cui ille id comiserit modo ho-
nestus et bonis moribus preditus sit pertineat.
pmittimus tn̄ graui imminēti morbo collegialis
aut familiaris neccessitate exigente: ex consilio al-
terius medicoz collegij et cū uenia rectoris hostiū
collegij aperiri posse. et nō alias. Sup quo eoz consci-
entiā oneramus.

58 De incumbētibus iuri canonico et ciuili

UVA.BHSC

tem uolumus q̄ nullus iuri canonico incum-
bens ultra triennium leges audiat: duas lectiones
tantū audiens. et hoc post quā bachalarius effectus
sit. Si tñ aliquis collegialis rectori et consiliariis suf-
ficiens fuerit reptus liceat eis p̄ annū dispensare ad
audiēdū librū institutionū et sic ante bachalariatū.
Siquis p̄ra autē secus fecerit pro arbitrio rectoris et
consiliarioꝝ puniatur.

De archa comuni

59 te statuimus et ordinamus q̄ in capella collegii
collocetur quedā archa ualida ad reponēdū pecu-
nias redditus et instrumēta dicti collegii cū quatuor
clauibus. quaꝝ vnā rector. et aliā quilibet consiliari-
oꝝ penes se teneant. ut si inde quicquā ponēdū fuerit.
in presentia omiū fiat.

De custodia ornamētoꝝ capelle

60 te statuimus et ordinamus q̄ penes rectorē et con-
siliarios maneāt et custodiātur et ornamēta ca-
pelle collegii pro festis solēpniter celebrandis utēda. u-
sui tñ cothidiano neccessaria sint penes capellanos.

De custodia frumēti

61 te uolumus et mandamus q̄ residuū frumēti
ex redditibus collegii facto domestico sūpto diligēter
custodiatur. ita q̄ semp̄ sup̄ sint in camera frumēta-
ria saltē cingente mensure que materno sermone

dicuntur saneque ad ea q̄ possent accidere. q̄d sūme, tū temporibus accomodat̄ personis aliquibus hones, tis et fidedignis mutuo dari et in tempore renoua, ri potest. ne nimia uetustate tinea cōsumatur. q̄d rectoris et consiliatiorum prudentie demādamus dū modo usura aliqua nō interueniat.

62 **Quanuati fiat memoriale reddituū**

Itē uolumus et mandamus, q̄ factis et cōductis ad for, mā uel ad annuā pensionē redditibus dicti collegij: memoriale omniū reddituū singulis annis in archa collegij reponatur. cuius exemplū in festo sancti Johānis bbe recipiat illud uisitatori dacturus ad uisitationē faciendā.

63 **De custodia reddituū**

Itē uolumus et mandamus: q̄ ex residuo reddituū collegij: domus et hedifitia reparentur. libri si nec, cessarij fuerint: aliaq̄ domi cōueniētia emātur.

64 **De prouisione uictus**

Item statuimus q̄ rector et cōsiliarij tpr̄e debito de uictu et uestitu alijsq̄ rebus neccessarijs prouide, ant. q̄d si nō fecerint, dapnū aut incomodū collegio inde uentur, p̄ uisitatorē soluere cogantur. nec ex, cusatio admittatur: si tpr̄e prouisionis facien de peca, nias in comuni archa nō fuerint. nā dato q̄ nō ha, beant. nos ex nūc eos ad pecuniam pro huiusmoi proui,

UVA.BHSC

sione facienda ab amicis aut aliũde, sup pignore usq ad
futuros redditus querẽdũ artari uolumus et mãdamus.
tem uolumus et expresse prohibemus. q in nrõ collegio
collegiales nullos extraneos quostũq expẽsis suis inuitẽt.
libationẽ tñ possint quibuscũq uoluerint dare.
tẽ statuimus ne ex hijs rebus que in promptuarijs nrĩ
collegij ad usũ prouisionẽq reseruãtur, puta panis
uinũ carnes et hmoi alicui collegiali, ut extra collegiũ
donet, aliquid uẽdatur. posset tñ aliquid modicũ panis
uel vini dari alicui infirmo arbitrio rectoris et consi-
liariorum.

65 ## De reparatione collegij et possessionũ.

tem uolumus et mãdamus q rector pro tpre existẽs
uideat ea que reparatione hedifitiorum collegij et posses-
sionũ eius indigẽt. et qñ aliquid reparãdũ uel de
nouo hedificandũ fuerit, vnus collegialiũ p ebdomadas
prout sors tulle rit de mandato rectoris presẽs existat.
ita tñ q si aliquid de nouo hedificãdũ: uel fabricãdũ
fuerit: fiat de consensu rectoris et consiliariorum et maio-
ris partis et nõ alias.

De alienationibus.

66 tem si aliqua urgente neccessitate aut euidente uti-
litate, uel alijs de causis a iure permissis, alienatio-
nes aut permutationes faciẽde sint ex collegij bonis
circa hoc iuris communis dispositioni standũ fore cẽ-
semus atq decernimus. prohibemus etiam q bona red-

ditus

adcrosfla

UVA.BHSC

ditus, aut pecunie collegij nequaquā comodato aut
mutuo extra collegiū dari possint. quod si forte aliqua sup
ueniente necessitate, aut urgenti causa, id faciēdū sit
de consilio rectoris et consiliariorum fieri debeat. et tūc
cū sufficienti pignore uel cautione et nō alias.

67 ## De numero seruitorum collegij

Item uolumus et ordinamus quod ad usū seruitiū
totius domus recipiantur noue seruitores. prohi
bemus tamen ne rector aut quispiā consiliariorum uel col
legialiū propriū seruitorē uel infra quartū gradū cō
sanguinitatis coniūctū habere possit. Ita quod familiaris
collegij esse nō possit ille qui moram traxerit cū aliquo
collegialiū ante uel post ingressū collegij. et inter is
tos seruitores, unus eorum eundem
sit dispensator et alius cocus. Ceteri ad seruitium
commune deputentur. permittitur tamen quod si rector scolaris nō reputat
lauari coquū assumat. inter [illegible] ex collegio post [illegible] collegia [illegible] fuit dormitorio.
a suus offi. [illegible] alijs colle. [illegible] emat.

68 De sacrametis comunicādis

Item statuimus et ordinamus quod omnes collegia
les et seruitores dicti collegij iuxta precepta ec
clesie pecca sua confiteantur saltē bis in anno.
scilicet in ebdomada sancta. et per ebdomadā ante
festū natiuitatis. Sacramētū eucharistie in ca
pella dicti nostri collegij temporibus ab ecclesia statutis
recipiant. saltē die resurrectionis dominice. de quo
rector uerum relatū habeat. Et si quis premissa facere
cōtempserit. nulla excusatiōe quātū cūque urgēte

admissa.

UVA.BHSC

admissa, a collegio sine spe eiciatur. vna tamen moni-
tione coram rectore et consiliariis ei prius facta. quod
illico collegiales sub pena prestiti iuramenti exequi te-
neantur. volumus etiam quod si collegiales ante pascha domini-
ce resurrectionis a collegio discesserit redeuntes infra
quindecim dies eucharistiam recipere teneantur in pri-
ma die dominica post aduentum suum in capella dicti col-
legii.

69 **De horis dicendis et commemoratione funda-
toris**

Item statuimus et ordinamus quod quisquis eorum qui
in dicto collegio extiterint sacri ordinis caractere
insignitus: aut aliquo beneficio ecclesiastico astrictus fue-
rit horas canonicas perfecte dicere non pretermittat. quod
si non fecerit monitus a collegio priuetur. volumus etiam
et ordinamus quod reliqui collegiales etiam si sacris ordini-
bus iniciati aut aliquo beneficio astricti non fuerint ho-
ras defunctorum pro animabus parentum et fratrum nostrorum
et post decessum nostrum pro nobis cotidie dicere teneantur.
quod si secus fecerint in foro conscientie sint obligati ad
restitutionem portionis illius diei in quo non recitauerint
predictas horas. In missa vero in capella collegii ce-
lebranda commemoratio nostri cotidie fiat. quod si in missa
vna tantum oratio dicenda sit in eius fine dicetur. Et
famulum tuum cardinalem hispanie huius collegii funda-
torem ab omni aduersitate custodi. post decessum vero nostrum
prout communiter pro pontificibus fieri consueuit com-
memoratio fiat nomine pontificis in nomen cardina-
lis hispanie mutato. quod si non fecerint a rectore ar-

UVA.BHSC

britatie puniantur.

71 Quod nullus habeat mulierem.

Item statuimus et ordinamus quod si quispiam degentium in dicto collegio repertus fuerit aliquam concubinam in oppido uallisoletano uel extra publice uel occulte habere, si per inditia ac iuramentum trium uel plurium testium in crimine deprehensus fuerit: aut cum aliqua in dicto oppido rem habere compertum fuerit: a collegio priuatus existat: quod omnes collegiales sub pena prestiti iuramenti illico exequi teneantur. rectori autem inquisitionem huiusmodi criminis relinquimus.

Item uolumus et expresse prohibemus quod nullus collegialis mulierem cuiuscumque conditionis sit in cubiculum suum sine uenia rectoris intromittat. si autem ipso illo ignorante in cameram suam irrupuerit collegialis nulla mora facta a cubiculo suo petiturus ueniam a rectore discedat. qui si hoc facere renuerit pro singulis in hanc constitutionem commissis portione unius diei careat.

72 Quod omnes semel in mense conueniant.

Item uolumus et mandamus quod semel in mense omnes collegiales cum rectore et consiliarijs in capella collegij uel alio loco ydoneo conueniant: ad tractandum cognoscendum de redditibus possessionibus et reparationibus bonorum et hedifitiorum dicti collegij. ita ut omnes sciant negotia et bona collegij. et eodie rector libros librarie requirat, et a puluere excuti faciat.

UVA.BHSC

72 **Q nullus portet arma**

tem statuimus et ordinamus q nullus arma
intra uel extra collegiu portare presumat, non
impetrata uenia rectoris et consiliatiorum. Super quo eorum
conscientias oneramus. excepto si extra oppidu quispiam
collegialiu proficiscatur. qui si aliter fecerit, a portion col-
legij duorum mensiu priuatus existat. liceat tn eis paruis
gladijs ad scindendu pane et carnes uti.

73 **Pena percucietis aliu**

tem statuimus et ordinamus q si inter collegiales
et capellanos uel aliquos ex eis iurgia conteptiones
uel discordia oriri contigerit. ita ut manus uioletas
in se inuice coniecerint. tuc rector ueritate comperta.
eu qui in culpa fuerit: a portion collegij per mese priua-
bit. Si aute vnus gladio ligno uel lapide: aliu cu effusioe
sanguinis percusserit. percussor a collegio priuatus existat.
Si ambo se percusserint. qui eorum in culpa fuerit eiiciatur.
Si ambo peccauerint, pariter eiciantur. Si uero quispia
gladiu aut ense distrinxerit. nec ultra progressus fuerit.
portion mensis careat. q si tales discordantes: ad pace et
amicitiam inuice redire noluerint: cogi possint ad eam
ineundam. et si se difficiles prebuerint. pro arbitrio recto-
ris et consiliatiorum puniatur.

74 **Ne quis rectore conuitio afficiat**

te statuimus et prohibemus. ne collegialis quispiam
aut seruitor dicti collegij: uerbo inhonesto turpi uel
aliquo conuitio rectore suu afficiat. Si quis u in premissis
deliquerit, in eu rector pro arbitrio animaduertat. nec

recursus aut appellatio ad consiliarios ei in tali casu suf-
fragari possit. Quod in absentia rectoris uel consilia-
75 riorum alius sufficiatur.

Item uolumus et ordinamus: quod si rectorem uel quem-
piam consiliariorum ex aliqua legitima causa a collegio
abire contigerit eius loco seruato ordine alius ante illius
discessum sufficiatur. dum modo ultra quindecim dies eius li-
centia extendatur. quod si infra dictos quindecim dies licentiam
acceperit. tunc antiquior consiliarius loco rectoris subroge-
tur. loco uero consiliarii nullus.

76 Quod rector a collegio non discedat nisi reddita ratione

Item statuimus et ordinamus. quod rector tempore quo ad of-
ficium ad missus fuerit iuramentum prestet: se a collegio mi-
nime recessurum: nisi ratione expensarum et omnium bonorum acceptorum
prius reddita uel sufficienti prestita cautione. volumus
preterea fide iussorem rectoris absentis in solidum teneri — de-
bitore principali non excusso: quod ad similes casus in a-
liis fide iussoribus extendi uolumus et mandamus.

Quod nullus a collegio uictu contentetur.
77 Item uolumus et mandamus, quod collegialis missus ad
negotia collegii transigenda, uictu tantum contentus
existat: nullo alio premio ei prebito. volumus tamen nemi-
nem collegialium nisi pro re uera certa et existenti mitti
debere;

Quid facturi sint collegiales tempore pestis
78 Item statuimus et ordinamus; quod si oppidum uallisole-

UVA.BHSC

tanū peste quod deus auertat uel aliquo contagio mor-
bo laborare contigerit: ita ut inde mors communiter se-
queretur. tūc collegiales si eis uel maiori eorū parti uisū
fuerit: ab ipso collegio ultra tempus in alia nr̃a constitu-
tioñ statutū discēdere ualeant: facta prius a rectore et con-
siliarijs uel maiori eorū parte abeūdi facultate. prouiso q̄
semp̄ in dicto collegio remaneāt duo uel tres collegiales
et vnus capellanus. et si forte contētio oriretur. vtri ecent
discessuri uel māsuri. volumus hāc litē inter eos sorte
dirimi. ne causa sit succensendi rectori et consiliarijs ā
eos odio uel aliqua inobediētia persequēdi. ita tñ q̄ duran-
te peste uel huiusmōi morbo: ipa absentia ultra octo mēsiū
spatiū extendi nō possit. abreuiari tñ posset si pestis cessaret
pro rectoris et consiliarioꝶ et ipoꝶ collegialiū prudētia.
volumus etiā q̄ si dicto tp̄e aliquis uel aliqui collegiales
abseñ peregre profecti fuerint. q̄ qui tūc tp̄oris in collegio hi-
tauerint pro abseñ. sortes mittāt. q̄ si cuipiā absentiū sors
custodiēdi collegij euenerit: rector et consiliarij illos de ad-
uentu suo in collegiū certiores faciāt. monitiōe factā infra
duos uel tres dies discessuri. et ad tp̄s a rectore et consiliarijs
assignatū reddire in collegiū teneātur. q̄ si nō uenerint
a collegio sine aliqua spe oīo priuentur. nisi sit impeditus
impedimēto de quo hetur in aliqua constitutione de tp̄e elec-
tionis et consiliarioꝶ. Nolumus tñ collegiales gaudere pos-
se talibus annis tp̄e quadrimestre. pro ut in alia nr̃a cons-
titutioñ conceditur. qua quidē peste uel morbo sedato. tūc
collegiales a tp̄e quo id sciuerint, et sibi p̄ rectorē uel ali-
quē notificatū fuerit ad vnū mēse ad collegiū reddire

teneantur. quod si nõ fecerint nulla excusatiõ quãtũcũq
licitma uel iusta eis uel alicui eo℞ suffragante a collegio
sint priuati. Ve℞ si rector et consiliarij abeũdi facultatẽ
ipsis collegialibus uel alicui eo℞ facere noluerint. liceat
eis tp̃re pestis aut pestiferi morbi petita uenia, adicto collegio abire
et in tp̃re ut p̃re mittitur reddire. racta primo sorte v̾
eo℞ profecturi et ꝑmãsuri sint. .

79 De distributionibus quotidianis.

Item cũ omes collegiales dicti nr̃i collegij paupes sĩt
nec collegiũ alijs patere debeat eo℞ inopie occurrẽdũ
censemus. uolumus itaq et mandamus, ut ultra cla
midẽ et insignia et candelas que omi anno hituri sũt
ex collegio vnicuiq collegialiũ dentur pro alijs neccessi
tatibus subeũdis mille morapetini monete p̃ro tp̃re cur
reñ in hijs regnis pro rata in fine cuiuslibet mẽsis vni
cuiq soluendi. .

80 De cursu lectione facienda et ueste g̃du debita

Item uolumus et mãdamus, q̃ collegiales aliquo gradu
sacre theologie uel iuris canonici ciuilis uel medici
ne constitutos cursũ stati facere et legere in theologia ut
iure canonico ciuili uel meditina sub pena priuationis
collegij annuati teneantur. ut digniorẽ gradũ assequi
possint. Si t̃n artiũ uel legũ gradũ hũerit, et cursare
uel legere voluerit, id sibi pro eius arbitrio ꝑmittatur.
Mandamus et̃ q̃, si quis collegialiũ doctor magister
uel licenciatus in quacũq facultate extiterit, tp̃re gra
dus recipiẽdi, seu receptionis uel actus publici subeũdi
et in diebus sollẽpnibus uestibus honestis et suo gradui

UVA.BHSC

dignitatis conuenientibus uti possit. aliis autē diebus habitū collegialē nō deserat.

De sessione collegialiū

81 Item statuimus et ordinamus q in session collegialiū graduatus nō graduato preferatur. et inter graduatos qui maiori gradu est insignitus ut puta licenciatus bachalario. In reliquis uero antiquior in collegio preter rectorē quē omnibus ante ponendū censemus. declaramus insuper q antiquior in collegio cū ad parē gradū cū iuniore peruenerit eidē licet graduato in omnibus preferat.

Visitator et modus uisitādi

82 Item statuimus et ordinamus in uisitatorē dicti nostri collegij vnā dignitatē uel canonicātū dicte nostre collegialis ecclie vallisoletan per priorē et capitlm pro tpre existen eligendū. prestito prius per eos in terse iuramēto q omni post hito odio gratia amore uel affectione sufficientiorē et utiliorē collegio eligent. huic tn iuramēto uolumus et expresse mandamus: ut duo collegiales nostri collegij ibi presentes assistant. Qui quidē uisitator pari forma iuramentū prestabit q personas redditus possessiones hedifitia et bona collegij uisitabit: expēsas rationē exiget. Et si quid correction satisfaction ut reparation indigere cognouerit. id presenti rectori in scriptis tradet. qui simul et consiliarij: eaque uisitator circa predicta inuixerit executioni mādabunt. dictus quoque uisitator cū primū offitiū suū exercuerit. iuramento in capella nostri collegij astringatur. q nullo modo neque signo neque uerbo neque aliquo inditio quem uisitatione sciuerit manifestabit. uisitatio autē fiat sine tabelion volumus et q huiusmoi uisitatio fiat postea quā rector eē

UVA.BHSC

desierit. exhibita prius per eum futuro rectori omnium ratione.
Et si forsam capellanus uel electus ab eo semel monitum uel mo
nitus eligere uel uisitare neglexerit. abbas ipsius abbatie
pro tempore uel eius prouisor existens huiusmodi uisitationem faciat.
Cui sic electo uisitatori potestatem et facultatem concedimus
corrigendi emendandi et multandi intra collegium perso
nas rectoris et consiliariorum et collegialium. Ita tamen quod mul
ta siue pena pecuniaria delinquentibus imposita nemi
ni preterquam collegio applicari possit. quam quidem penam
siue multam corporalem uel pecuniariam: reliqui colle
giales exequi teneantur. quod si minus diligenter se gesserint
aut rebelles fuerint in huiusmodi executione facienda, a uisi
tatore premoniti a collegio priuati existant. Visitatio autem
a die Sancti michaelis usque ad ultimum diem nouembris ce
lebretur quolibet anno. Volumus insuper quod huiusmodi uisita
tor pro suo salario ex redditibus collegij quatuor florenos
auri de aragonia curren. monete annuatim percipiat.
Ceterum si quispiam eorum quos ad huiusmodi uisitationem facien
dam nominamus, eam ut premittitur facere et exequi re
nuerit. aut quod deus auertat, maligne se gesserit. aut
odio uel gratia, ira uel amicitia procedere uisus fuerit.
Ita ut uisitatio ipsa collegio perniciosa potius quam utilis
futura sit. tunc omnibus collegialibus uel duabus eorum
partibus iuramento ad aliquem manifestum fuerit. tunc eis
unum presbiterum seculare quem archiepiscopus toletanus intra dictum oppidum
duxerit eligendum uel alium de prestito plus iuramento ut supra
in uisitatorem, cum ante dicto salario recipi permittimus.
prouiso quod talis presbiter uel scolaris etatem annorum quinque et
triginta excedat.

De pena a visitatore imponenda

UVA.BHSC

tem si visitator dum visitationem fecerit compertum fuerit
rectorem et consiliarios minus bene se gessisse, nec admi-
nistrationem collegij et bonorum eius, ut eos decebat, debite exer-
cuisse, mediante iustitia dampna et detrimenta collegij
eum qui in culpa fuerit resarcire cogat, vel alias pena corpo-
rea afficiat, ut in constitutione visitationis continetur.

Quod collegialis noviter receptus clamidem emere teneatur.

64 Decernimus etiam quod quilibet collegialis electus et admis-
sus in collegio infra mensem quo admissus fuerit
sua impensa clamidem et insignia emere cogatur, ut ad
alios se conformet, nec illis dissimilis videatur. Idem in
familiaribus, quod suis expensis clamidem emere teneatur.

De medico et Barbitonsore.

65 Statuimus insuper quod liceat collegialibus habere medicum
salariatum extra collegium, quem magis viderint expe-
dire, qui una cum medico dicti nostri collegij infirmorum cu-
ram gerant. Cuius electio ad omnes collegiales vel eorum
maiorem partem expectet. Quod et de barbitonsore faciendum
censemus.

De missa certis diebus in capella collegij cantanda

66 Volumus preterea quod in diebus solempnibus, scilicet nati-
vitatis, resurrectionis, penthecostes et in solempnita-
tibus virginis Marie, scilicet annuntiatione, assumptione, nati-
vitate, conceptione, expectatione et purificatione. Item
in diebus circumcisionis, epiphanie, ascensionis, sancte
crucis, Petri et Pauli, Johannis baptiste, beati Iacobi Zebedei et
in sollempnitate omnium Sanctorum missa in capella nostri
collegij alta voce cantetur. Volumus etiam quod collegialis qui
ad audiendum evangelium non venerit dum divina cele-

UVA.BHSC

brantur multa unius assis ei imponatur Et si cum corpus domini adorandum ostenditur popolo non venerit a vino illius prandij priuetur sine assis solutione preter quam si infirmitate grauaretur aut venia impetrata a rectore: aut lector ea hora in scolis fuit.

Circa familiares

Item statuimus, quod cum familiaris fuerit eligendus prebendam illius infra biduum a die vacationis per rectorem vacare denunctietur: cum certo numero dierum arbitrio rectoris constituendo ac etsi visum fuerit prorogando infra quem volentes valeant se opponere. quo elapso pretermisso tractatu in capella dicti collegij fiat electio secrete per cedulas.

Reseruat quicquid in constitutionibus fuerit addendum uel mutandum.

Item quoniam secundum varietatem temporum non nunquam statuta variantur humana, volumus et statuimus quod si quicquam in hijs nostris constitutionibus dubij aut interpretationis emerserit. aut addendum minuendum uel mutandum aut amouendum fuerit nobis tantummodo reseruari debere. neque per dictorum harum nostrarum constitutionum nobis facultatem et potestatem addimi, aliquid mutandi amouendi corrigendi addendi uel minuendi cum temporis necessitas aut rerum qualitas, id exegerit.

Et quoniam nostre intentionis est mores scolarium in melius reformare, non conscientias eorum pregrauare Scrupulosis animis laqueum remotius adimen-

Volumus et declaramus has nr̃as constitutiones
ad penã tãtũ tp̃oralẽ nõ ad pecatũ que quã obligare
preter illas quarũ transgressio sine pecco ee nõ posset · et
si quis qđ deus auertat earũ conteptor extiterit · excep-
tis hijs in quibus expresse continẽtur hec uerba · q
obliguẽt in foro consciencie ·

Constitutio medicorũ

[V]olumus preterea et medicorũ studio et collegia-
liũ quieti consulere · q nullus medicorũ in nr̃o
collegio comorãtiũ antequã licenciatus uel saltẽ
bachalarius repetitus in medicina existat, infir-
mos curare uel uisitare p oppidũ possit · permittim⁹
tñ q collegiales uel familiares dicti collegij curare
possit · et q intra collegiũ consilia receptas et regimi-
na absq inspectioñ vrinarũ reddere petentibus ex-
teris queat · postquã tñ licenciatus uel bachalarius
repetitus in medicina extiterit ad uisitãdos infir-
mos p oppidũ incedit, quẽ priã collegialiũ comitẽ nõ
heat preterquã aliũ medicũ · Et q si ad collegiũ ut
fit vrine deportẽtur nõ possit illas intra secũdã por-
tã domus aspicere · set in pauimẽto anteriori colle-
gij · q si secus fecerint ipso facto a collegio priuatos
esse iubemus · et in foro consciẽtie ad omniũ postdic-
tã transgressionẽ perceptorũ restitutionẽ teneri · Si
quis uero collegialiũ uiolatorẽ huius constituti-
onis quouis modo cognouerit, illico rectori · et
consiliarijs denũciare teneatur · alias porcione

UVA.BHSC

Vnius anni: et sic in foro cōsciētie priuatus existat.
Et idē si talis collegialis: ipm̄ medicū ad uisitandū
infirmos p oppidū cōmittetur;

90 Q offitiales collegij ultra mille motapetinos mu-
tuo nō recipiant.

Item statuimus qd rector seu dispensator tam
ordinarius quam extra ordinarius: eorum du-
rante offtō ultra mille motapetinos simul uel
successiue de pecunijs collegij mutuo nō recipiāt
in proprios usus quodq collegialis, siue offitial
ante dictus aut alius quicūq pecuniā aliquā
collegio debuerit, infra duodecim dies a creatiōe
noui rectoris illā soluere teneatur. qd si nō fecerit
tandiu a mensa collegij priuatus existat: quo ad
debitū innumerata pecunia integre satisfatiat.

91 Q si collegialis post clausū hostiū uenerit du li-
ceat hostiū aperiri.

Statuimus insup honestati collegialiū cauen-
tes qd si collegialis quispiā ab oppido siue aliūde post
clausū collegij hostiū uenerit, ne uagandi p oppidū
ei detur occasio, liceat rectori cū consiliarijs uel
eorum altero hostiū aperire, dū tn̄ altera triū noctiū.
de quibus in alia nr̄a constitutiōe cauetur eidē ut
premittitur admisso debeat imputari.

92 Pena collegialis contra mandatū rectoris p ui
portionē auferentis.

Item uolumus et statuimus, qd omes collegia-
les rectori obtemperēt, penāq ab eo impositam

UVA.BHSC

pacientet ferant. Si quis uero huiusmoi penā sine mit/
tam aut mense priuatione iuxta tenore nrāz
constitutionū subire recusauerit, videlꝫ p unum por/
tionē collegij accipiendo contra mandatū rectoris
ipo facto a collegio priuatus existat. quā puatione
omes collegiales illico exequi teneantur.

Constitutio de mulis

93 Item strepitum & murmur collegij & alia inco/
moda: ex infrascriptis oriētia. uitare cupien.
precimus & expresse inhibemus. qui spiā collegialiū
suā aut cujusquā alterius: mulā p diē nec noc/
tē intra collegiū & eius clausurā ultra horā tene/
at uel includat. quod si secus fecerit & ter moni/
tus nō destiterit. in signijs & portione collegij: p a/
nū careat. qui si denuo deliquerit pari pena pu/
niatur. tercio uero a collegio. absqꝫ ulla spe venie
a collegio expellatur.

In quoz fidē pn̄tes manu ppa subscriptas nr̄o
pendenti pōtificali sigillo mādauimus communiri
Datū in ciuitate guadalfayare nr̄e toletan dioc Sub
anno a natiuitate dn̄i Millesimo quadringen/
tesimo nonagesimo quarto pridie kls Septembris
sedente rome Alexandro diuina prouidētia pon/
tifice maximo tercio pontificatus sui anno. pn̄ti/
bus ibidē Rdo patre domino Johāne de leon aplice
sedis Prothonotario decano & Canonico Toletano
magistro domus. Et Fernādo de castillo Canonico

UVA.BHSC

simili Toletano et Bartholomeo de Medina Camerarijs & familiaribus continuis comensalibus dicti R.mi domini Cardinalis nec non Circunspectis ac egregijs viris Alfonso martini de nasara & Petro Colina Doctoribus in medicina testibus ad editionem concessionemque harum constitutionum & alia premissa uocatis spetialiter et rogatis.

F. Car.lis S. crucis

De mandato R.mi D. Car.lis

D. Maris secret. Notus apl.us

UVA.BHSC

UVA.BHSC

Anno A natiuitate domini M cccc xc v. die vero sabbati vltim' mensis ianuarij dū essemus collegiales q in collegio tunc eramus congregati in refectorio huius collegij ad sonū campane put moris est: Ego Ioannes de porres Rector notificaui omnibus has constituciones easqz publicaui: Et omns vnanimiter eas recepimus preter illā que de numero collegialiū loqtur: q in suspenso dimisimus donec maturiorē deliberacionē & tractatū alium haberemus circa eam.

Ioannes Pus Ba. Rector — Toribio de nedoya — Sosba

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

Libro
17